

NOTAT

Fjernvarmens Hus
Merkurvej 7
DK-6000 Kolding
Tlf. +45 7630 8000
mail@danskfjernvarme.dk
www.danskfjernvarme.dk
cvr dk 55 83 10 17

GRADVIS OG KOORDINERET OMSTILLING AF DE STORE FJERNVARMENET I DE STØRRE BYER

25. november 2020
Side 1/3

Med dette notat vil vi gerne belyse omfanget og kompleksiteten af den omstilling af varmeproduktion, som er nødvendig i de større byer med sammenhængende fjernvarmenet.

Samtidig vil vi gøre opmærksom på, hvor Energistyrelsens nye udkast til projektbekendtgørelsen spænder ben for netop denne omstilling - og hvilke mulige løsninger vi ser.

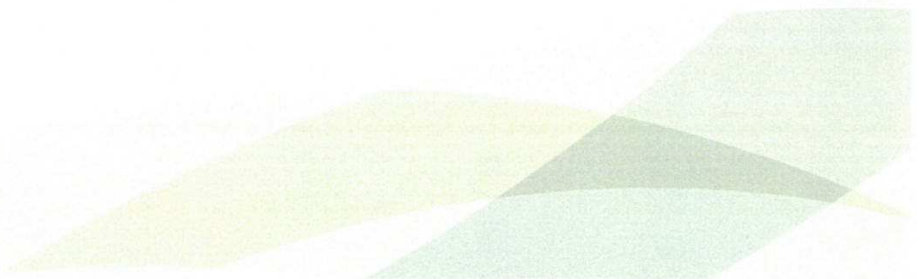
Omstilling fra store produktionsenheder til mindre enheder

I 1990'erne skulle fjernvarmeproduktionen omstilles til naturgas og samproduktion af el og varme via kraftvarme. I 2010'erne var det politiske ønske, at der skulle omstilles til biomasse på de centrale kraftvarmeværker. Hensigten var i begge perioder at realisere en plan for omstilling af al dansk fjernvarmeforsyning baseret på en høj grad af lokal forankring og beslutningskraft.

Den nuværende regulering - og herunder kraftvarmekravet - har derfor med en stærk lokal forankring og med konkret tilpasning til lokale muligheder sikret, at en stor, kompliceret omstilling af sektorens produktionsvilkår kunne ske under klare og langsigtede såvel juridiske som økonomiske rammer. For de større byer, herunder hovedstadsområdet, har det betydet, at man hurtigt og effektivt har kunnet omstille de store kraftvarmeblokke væk fra kul og naturgas over til biomasse.

Med Folketingets nye klimalov og klimaaftale for energi og industri er der sat nye mål og ambitioner frem mod 2030 og længere ud i fremtiden.

Set i lyset af, at der er et bredt politisk ønske om at reducere den fremtidige anvendelse af biomasse - og at udnytte overskudsvarme fra industri og datacentre mv., samt at varmepumper generelt er samfundsøkonomisk rentable - må vi forvente en omstilling over mod brændselsfrie teknologier såsom varmepumper, solvarme og geotermi.

Gradvis omstilling bliver nødvendig

Det er væsentligt at forstå, at der for at erstatte en kraftværksblok på 300-500 MW_{varme} er behov for mange decentrale projekter. Hvis mange mindre decentrale anlæg over de kommende år skal erstatte store centrale anlæg, der i dag fungerer som grund- og mellemloadanlæg for fjernvarmeforsyningen, så er det helt afgørende at indfasning af nye anlæg og udfasning af de eksisterende anlæg sker gradvist og koordineret.

Det er vigtigt, at varmepumpeudbygningen sker i en takt, så der er tilstrækkelig erstatningskapacitet, når de store biomassekraftvarmeverker udfases. Det betyder at varmepumperne skal etableres - og sikres stabil drift før - eksisterende værker tages permanent ud af drift.

En omstilling til varmepumper i fjernvarmenettet i f.eks. hovedstadsområdet betyder, at man lokalt rundt om i hovedstadsområdet skal finde de energikilder, hvor det er muligt at udnytte energien via en varmepumpe. En væsentlig del af disse energikilder vil basere sig på overskudsvarme fra industri, herunder datacentre. Det er derfor vigtigt, at de politiske og økonomiske rammer giver incitament til at udnytte energikilderne og udvikle projekterne, når mulighederne opstår. Er fjernvarmeselskaberne ikke i stand til at indgå i disse projekter i tide, vil industrivirksomheder og datacentre finde andre løsninger, som i praksis vil umuliggøre en senere udnyttelse af overskudsvarmen.

Beskyttelse af eksisterende investeringer i kraftvarme

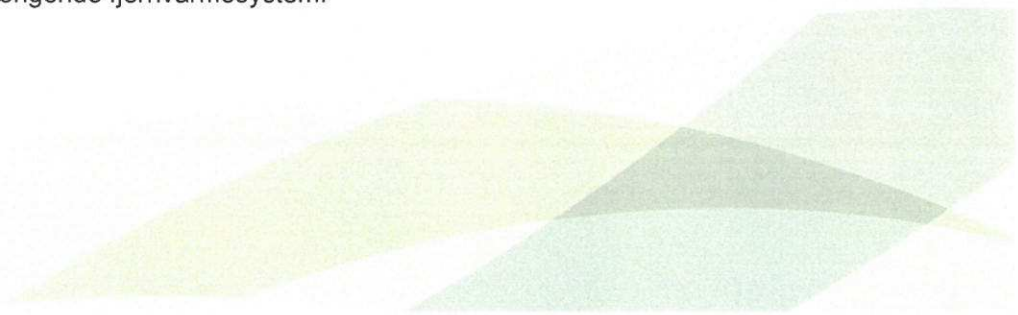
De store fjernvarmetransmissionsselskaber og distributionsselskaber har som led i den grønne omstilling til biomasse typisk indgået kontrakter med kraftvarmeselskaberne, som løber kraftværksblokkenes tekniske levetid ud. De er dermed bundet til at være med til at bære omkostningerne for investeringerne, indtil kraftværksblokkene er afskrevet, og har derfor ingen interesse i at fjerne det økonomiske fundament under disse fælles investeringer.

Da der samtidig er behov for en gradvis, koordineret indfasning af kollektive varmepumper i de større byer frem mod 2030, vil fjernvarmeselskaberne være nødt til at investere i ny produktionskapacitet på varmepumper, inden de store kraftvarmeblokke er fuldt afskrevet.

Udkast til ny projektbekendtgørelse blokerer for gradvis omstilling

I udkastet til projektbekendtgørelsen foreslås, at kraftvarmekravet erstattes af et samfundsøkonomikrav, hvor det er en samfundsøkonomisk beregning, som afgør, om der kan opføres nye varmeproduktionsanlæg.

Der lægges op til, at kravene til de samfundsøkonomiske beregninger skærpes i sådan en grad, at det bliver teknisk og administrativt utrolig kompliceret – og for de fleste fjernvarmeselskaber umuligt - at foretage de samfundsøkonomiske beregninger, hvor der skal beregnes på hele det sammenhængende fjernvarmesystem.

Ligeledes lægges der op til, at kommunerne for at kunne godkende kollektive varmepumper i fjernvarmesystemet som erstatning for f.eks. biomassebaseret kraftvarme skal igennem en meget omfattende høringsproces, da alle 'berørte parter' i det sammenhængende net skal høres.

Dette betyder i praksis for hovedstadsområdet, at den enkelte kommune skal sende høringsbrev ud til alle kommuner i hovedstadsområdet og alle producenter til det sammenhængende net. Dette vil betyde, at kommunen skal kunne håndtere op til 60-70 høringsparter, hvilket vil være en uforholdsmæssig stor administrativ opgave for den enkelte kommune.

Samlet set ser vi en administrativ meget tung og kompleks, bureaukratisk tilgang til en problemstilling, fjernvarmeselskaberne skal have løst på kort tid. Derfor er vi meget bekymrede for, at man i f.eks. i hovedstadsområdet ikke får udnyttet lokal overskudsvarme, og at man ikke får elektrificeret fjernvarmesystemerne med kollektive varmepumper. I værste scenarie vil man i 2030 ikke have noget alternativ til de store kraftvarmeblokke og dermed ikke andre muligheder end at levetidsforlænge dem, for at man ikke skal sætte forsyningsikkerheden over styr.

Løsninger til gradvis omstilling i de større byer

Vi anbefaler, at der indføres en bagatelgrænse fra kravet til de samfundsøkonomiske beregninger for varmeproducerende anlæg på f.eks. 10 MW, så små projekter ikke bliver begravet af tunge samfundsøkonomiske beregninger. Fjernvarmeselskaberne i hovedstadsområdet har med ganske få undtagelser ikke adgang til de data, som er nødvendige for at kunne gennemføre disse beregninger. Endvidere vil kun ganske få konsulentbureauer have adgang til det nødvendige beregningsapparat, hvilket vil begrænse konkurrencen kraftigt og dermed gøre beregningerne uforholdsmæssigt dyre.

Samtidig vil vi anbefale, at der indføres en "klippekortmodel" på eksempelvis 100 MW i de centrale kraftvarmeområder for varmeproducerende anlæg, der har en effekt på over 10 MW. Ved at give tilladelse til en pakke på 100 MW over f.eks. en 3-årig periode vil der kunne ske en gradvis indførelse af varmepumper under hensyn til eksisterende kraftvarmeblokke.

Her vil flere varmepumpeprojekter i et sammenhængende net kunne indgå i en samlet pakke på en større mængde MW. Den samlede mængde varmepumpekapacitet kan efterfølgende anvendes af de enkelte distributionsselskaber i det aktuelle forsyningsområde.

